

Dokument z posiedzenia

A9-0172/2023

2.5.2023

SPRAWOZDANIE

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2022 dotyczącego Serbii
(2022/2204(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Vladimír Bilčík

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ.....	28
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	29

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2022 dotyczącego Serbii (2022/2204(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Serbii, z drugiej strony¹, który wszedł w życie 1 września 2013 r.,
- uwzględniając wniosek Serbii o członkostwo w UE złożony 19 grudnia 2009 r.,
- uwzględniając opinię Komisji z 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2011)0668), decyzję Rady Europejskiej z 1 marca 2012 r. o przyznaniu Serbii statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 27–28 czerwca 2013 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Serbią,
- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając deklarację z Sofii przyjętą 17 maja 2019 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Zagrzebia przyjętą 6 maja 2020 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Tirany przyjętą 6 grudnia 2022 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany 28 sierpnia 2014 r. oraz 8. szczyt procesu berlińskiego, który odbył się 5 lipca 2021 r.,
- uwzględniając szczyt w Sofii z 10 listopada 2020 r., w tym deklarację w sprawie wspólnego rynku regionalnego oraz deklarację w sprawie Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich,
- uwzględniając Traktat o Wspólnocie Energetycznej z 20 lipca 2006 r.² oraz decyzję Rady z 29 maja 2006 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Traktatu o Wspólnocie Energetycznej³,
- uwzględniając deklarację w sprawie bezpieczeństwa energetycznego i zielonej transformacji na Bałkanach Zachodnich oraz umowy w sprawie swobody

¹ [Dz.U. L 278 z 18.10.2013, s. 16.](#)

² [Dz.U. L 198 z 20.7.2006, s. 18.](#)

³ [Dz.U. L 198 z 20.7.2006, s. 15.](#)

przemieszczania się oraz uznawania kwalifikacji zawodowych i dyplomów ukończenia studiów wyższych, przyjęte na szczycie procesu berlińskiego dla Bałkanów Zachodnich 3 listopada 2022 r.,

- uwzględniając Konwencję Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, przyjętą 25 czerwca 1998 r. na czwartej konferencji ministerialnej w ramach procesu „Środowisko dla Europy”, ratyfikowaną przez Wspólnotę Europejską 17 lutego 2005 r. oraz przez Republikę Serbii 31 lipca 2009 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 26 lipca 2022 r. w sprawie prawa człowieka do czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 (1999) z 10 czerwca 1999 r., opinię doradcą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z 22 lipca 2010 r. w sprawie zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
- uwzględniając pierwsze porozumienie w sprawie zasad dotyczących normalizacji stosunków między rządami Serbii i Kosowa z 19 kwietnia 2013 r., porozumienia z 25 sierpnia 2015 r. oraz bieżący dialog wspierany przez UE, który ma na celu normalizację stosunków,
- uwzględniając porozumienie w sprawie swobody przemieszczania się, zawarte między rządami Serbii i Kosowa 27 sierpnia 2022 r., a także porozumienie w sprawie tablic rejestracyjnych z 23 listopada 2022 r. oraz plan wdrażania umów energetycznych w ramach dialogu wspieranego przez UE z 21 czerwca 2022 r.,
uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 9 lutego 2023 r. w sprawie wspieranego przez UE dialogu między Belgradem a Prisztiną,
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)⁴,
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641) oraz dokument roboczy służb Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Wytyczne dotyczące realizacji Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich” (SWD(2020)0223),
- uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Serbii (na lata 2021–2023) z 22 kwietnia 2022 r. (SWD(2021)0096) i wspólne wnioski

⁴ [Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1](#)

z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi oraz Turcją, przyjęte przez Radę 24 maja 2022 r.,

- uwzględniając komunikat Komisji z 12 października 2022 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2022 r.” (COM(2022)0528), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2022 dotyczące Serbii” (SWD(2022)0338),
- uwzględniając komunikat Komisji z 29 kwietnia 2020 r. pt. „Wsparcie dla regionu Bałkanów Zachodnich w zwalczaniu pandemii COVID-19 oraz ożywienie gospodarcze po pandemii” (COM(2020)0315),
- uwzględniając 12. i 13. posiedzenie konferencji akcesyjnej z Serbią na szczeblu ministerialnym, które odbyły się 22 czerwca i 14 grudnia 2021 r. i zaowocowały otwarciem klastra czwartego „Zielony program działań i zrównoważona konektywność”,
- uwzględniając szóste posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia, które odbyło się w Brukseli 25 stycznia 2022 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z 13 grudnia 2022 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2022 z 10 stycznia 2022 r. pt. „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 09/2021 z 3 czerwca 2021 r. pt. „Dezinformacja w UE – pomimo podejmowanych wysiłków problem pozostaje nierozwiązany”,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Serbii,
- uwzględniając swoje zalecenie z 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r.⁵,
- uwzględniając swoją rezolucję z 6 lipca 2022 r. w sprawie sprawozdania Komisji dotyczącego Serbii za rok 2021⁶,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 grudnia 2021 r. w sprawie współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich⁷,

⁵ [Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 129.](#)

⁶ [Dz.U. C 47 z 7.2.2023, s. 102.](#)

⁷ [Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 87.](#)

- uwzględniając swoją rezolucję z 16 grudnia 2021 r. w sprawie pracy przymusowej w fabryce Linglong i protestów ekologicznych w Serbii⁸,
- uwzględniając swoją rezolucję z 9 marca 2022 r. w sprawie obcych ingerencji we wszystkie procesy demokratyczne w Unii Europejskiej, w tym dezinformacji⁹,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 23–24 czerwca 2022 r. w sprawie Ukrainy, wniosków o członkostwo złożonych przez Ukrainę, Republikę Mołdawii i Gruzję, Bałkanów Zachodnich oraz stosunków zewnętrznych,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe misji obserwacji wyborów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie / Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka z 19 sierpnia 2022 r. w sprawie przedterminowych wyborów parlamentarnych i prezydenckich przeprowadzonych 3 kwietnia 2022 r. w Serbii,
- uwzględniając pięć rund oceny Serbii przez Grupę Państw przeciwko Korupcji (GRECO) Rady Europy;
- uwzględniając globalny wskaźnik percepcji korupcji w 2022 r. opublikowany przez Transparency International 31 stycznia 2023 r.,
- uwzględniając wnioski z wspieranego przez Parlament Europejski dialogu międzypartyjnego w Zgromadzeniu Narodowym Republiki Serbii na temat poprawy warunków przeprowadzania wyborów parlamentarnych,
- uwzględniając swoje zalecenie z 23 listopada 2022 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie nowej strategii rozszerzenia UE¹⁰,
- uwzględniając oświadczenie i zalecenia przyjęte podczas 14. posiedzenia Komisji Parlamentarnej ds. Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia w dniach 23–24 listopada 2022 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z 23 listopada 2022 r. w sprawie uznania Federacji Rosyjskiej za państwo sponsorujące terroryzm¹¹,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie agresji na Ukrainę, przyjętą 2 marca 2022 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając wspólną deklarację z drugiego szczytu przewodniczących Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich, który został zwołany 28 czerwca 2021 r. przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i w którym uczestniczyły organy kierownicze parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich,

⁸ [Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 124.](#)

⁹ [Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 61.](#)

¹⁰ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0406.

¹¹ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0405.

- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0172/2023),
- A. mając na uwadze, że rozszerzenie było w przeszłości najskuteczniejszym instrumentem polityki zagranicznej UE i jedną z najbardziej udanych strategii politycznych UE, której celem było motywowanie i zachęcanie do przeprowadzenia podstawowych reform, w tym w dziedzinie rządów prawa, oraz geostrategiczną inwestycją w długotrwały pokój, stabilność i bezpieczeństwo na kontynencie;
- B. mając na uwadze, że przyszłość Bałkanów Zachodnich leży w Unii Europejskiej; mając na uwadze, że nowy impuls do rozszerzenia, jaki dały wnioski o członkostwo w UE krajów Partnerstwa Wschodniego, skłonił UE do przyspieszenia długo odkładanej realizacji obietnic złożonych Bałkanom Zachodnim przez podjęcie decyzji o rozpoczęciu rozmów akcesyjnych z Macedonią Północną i Albanią oraz przyznaniu statusu kandydata Bośni i Hercegowinie;
- C. mając na uwadze, że wolniejsze tempo rozszerzenia UE stworzyło sprzyjające warunki dla działających w złym zamiarze podmiotów zewnętrznych w regionie Bałkanów Zachodnich, w szczególności Rosji i Chin;
- D. mając na uwadze, że Serbię – jako kraj kandydujący – należy oceniać na podstawie jej własnych osiągnięć, co obejmuje poszanowanie wspólnych europejskich praw i wartości oraz niezachwiane zaangażowanie w ich realizację, a także dostosowanie do polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE jako element procesu negocjacji zaakceptowanego przez Serbię; mając na uwadze, że droga Serbii do członkostwa w UE zależy także od normalizacji stosunków z Kosowem;
- E. mając na uwadze, że w krajach objętych procesem rozszerzenia niezbędna jest prawdziwa wola polityczna przywódców politycznych do przeprowadzenia podstawowych reform; mając na uwadze, że UE i jej przywódcy polityczni zarówno w państwach członkowskich, jak i w krajach przystępujących muszą udowodnić swoje rzeczywiste zaangażowanie (i obietnice) w proces rozszerzenia poprzez konkretne kroki i postępy, zapewniając jego ciągłość, spójność, wiarygodność i wpływ;
- F. mając na uwadze, że z biegiem czasu rządząca większość stale ograniczała niektóre prawa polityczne i swobody obywatelskie, wywierając nacisk na niezależne media, opozycję polityczną i organizacje społeczeństwa obywatelskiego;
- G. mając na uwadze, że Serbia jest największym beneficjentem pomocy przedakcesyjnej UE na Bałkanach Zachodnich w wysokości 1,404 mld EUR w ramach finansowania z IPA II od 2014 r.;
- H. mając na uwadze, że UE jest największym inwestorem, partnerem handlowym i głównym darczyńcą Serbii, a wartość bezpośrednich inwestycji w 2021 r. wyniosła 1,85 mld EUR;
- I. mając na uwadze, że w ciągu najbliższych siedmiu lat UE – we współpracy z międzynarodowymi instytucjami finansowymi – udostępni do 30 mld EUR w ramach

Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich, uruchomionego w 2020 r.;

- J. mając na uwadze, że Serbia ratyfikowała wszystkie podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy;
- K. mając na uwadze, że wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie i rosnące zagrożenie dla bezpieczeństwa europejskiego ze strony Rosji jeszcze bardziej uwypukliły znaczenie dostosowania wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) w procesie rozszerzenia;
- L. mając na uwadze, że na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ Serbia głosowała za przyjęciem rezolucji potępiających rosyjską agresję na Ukrainę, a jednocześnie popierała respektowanie integralności terytorialnej i suwerenności Ukrainy zgodnie z prawem międzynarodowym;
- M. mając na uwadze, że Serbia nie nałożyła sankcji na Rosję po niesprowokowanej i nielegalnej rosyjskiej inwazji na Ukrainę; mając na uwadze, że wskaźnik dostosowania Serbii do europejskiej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa spadł z 64 % w 2021 r. do 45 % w 2022 r.;
- N. mając na uwadze, że Rosja wykorzystuje swoje wpływy w Serbii, aby próbować destabilizować sąsiadujące suwerenne państwa, ingerować w ich sprawy i im zagrażać; mając na uwadze, że Serbia stała się bezpiecznym miejscem dla rosyjskich przedsiębiorstw, takich jak duże korporacje komunikacyjne i medialne, w tym Russia Today (RT); mając na uwadze, że platformy mediów społecznościowych stały się narzędziami wspierania antydemokratycznych ruchów politycznych na Bałkanach Zachodnich;
- O. mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem organizacji Balkan Free Media Initiative dezinformacja w Serbii rozprzestrzenia się znacznie szybciej niż mogą to udokumentować niezależne osoby sprawdzające fakty, co wywołuje podziały i nastroje antyunijne oraz wzbudza coraz większe obawy o bezpieczeństwo w regionie; mając na uwadze, że dezinformacja często ma swoje źródło w zawierających nieprawdę lub wprowadzających w błąd wypowiedziach polityków, które są następnie relacjonowane przez powiązane z państwem media, a następnie udostępniane w mediach społecznościowych;

Zaangażowanie w przystąpienie do UE

1. z zadowoleniem odnosi się do faktu, że członkostwo w UE jest dla Serbii nadal celem strategicznym, i w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje mianowanie nowego ministra ds. integracji europejskiej; podkreśla, że dynamikę procesu akcesyjnego będą określały postępy w zakresie praworządności i praw podstawowych, funkcjonowania demokratycznych instytucji, przywiązania do wspólnych europejskich praw i wartości oraz normalizacja i deeskalacja stosunków z Kosowem zgodnie z ramami negocjacyjnymi; podkreśla w tym kontekście znaczenie dostosowania do unijnej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), zwłaszcza w odniesieniu do wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie;

2. oczekuje utworzenia w Serbii silnego nowego zespołu negocjacyjnego ds. przystąpienia do UE; zwraca się do władz o opracowanie planów budowania zdolności w celu wzmocnienia zdolności Serbii w zakresie wdrażania procesu przystąpienia do UE;
3. ubolewa, że Serbia wciąż w niewielkim stopniu dostosowuje się do WPZiB – stopień dostosowania spadł z 64 % w 2021 r. do 45 % w sierpniu 2022 r. –w szczególności w kontekście wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie; podkreśla, że Serbia jest jednym z bardzo niewielu krajów europejskich, które nie wprowadzają wraz z UE sankcji przeciwko Rosji; wzywa właściwe władze, by wykazały jednoznaczne zaangażowanie na rzecz prawa międzynarodowego i wartości UE oraz by dostosowały się do unijnych środków ograniczających wobec Rosji; podtrzymuje swoje stanowisko, że negocjacje akcesyjne z Serbią powinny być kontynuowane tylko wówczas, gdy kraj ten dostosuje się do sankcji UE wobec Rosji i poczyni znaczne postępy w reformach związanych z przystąpieniem do UE; wzywa Serbię, by zapewniła skuteczne stosowanie sankcji nałożonych przez UE na Rosję i Białoruś poprzez przeciwdziałanie wszelkim próbom ich obchodzenia;
4. ubolewa, że w 2022 r. Komisja odnotowała regres w jednym z rozdziałów negocjacyjnych, mianowicie w rozdziale 31 dotyczącym polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony; podkreśla, że jako kraj kandydujący Serbia musi stosować się do zasad i strategii UE, natomiast prowadzenie polityki zbieżnej z polityką autokratycznego reżimu podlegającego do wojny musi się zakończyć;
5. odnotowuje dostosowanie się Serbii do polityki UE dotyczącej głosowania za odnośnymi rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz zawieszeniem członkostwa Rosji w Radzie Praw Człowieka; z zadowoleniem przyjmuje wsparcie Serbii dla integralności terytorialnej i suwerenności Ukrainy; ubolewa jednak nad tym, że Serbia konsekwentnie nie dostosowuje się do unijnych środków ograniczających i większości oświadczeń wysokiego przedstawiciela wydanych w imieniu UE wobec Rosji, która jest agresorem wobec Ukrainy; z zadowoleniem przyjmuje dostosowanie się Serbii do unijnych środków ograniczających wobec Białorusi za jej rolę w rosyjskiej inwazji na Ukrainę oraz środków skierowanych przeciwko byłym ukraińskim przywódcom, a także pomoc energetyczną, wysiłki na rzecz odbudowy i działania podjęte przez Serbię w celu zapewnienia Ukrainie pomocy humanitarnej; ubolewa jednak, że rząd Serbii często postanawia nie ogłaszać publicznie swojej decyzji o dostosowaniu się do tych środków;
6. ubolewa nad utrzymującymi się bliskimi stosunkami i partnerstwem Serbii z Rosją, co budzi wątpliwości co do strategicznego kierunku Serbii, a także utrudnia jej rozwój gospodarczy i polityczny; jest zaniepokojony tym, jak bardzo rosyjscy urzędnicy wpływają na niektóre decyzje serbskich instytucji publicznych; potępia prowadzoną przez urzędników państwowych i wpływowe media kampanię usiłującą podważyć proces integracji z UE;
7. głęboko ubolewa, że niektóre kluczowe elementy serbskiej polityki zagranicznej są sprzeczne ze stanowiskiem UE, czego przykładem jest podpisanie planu konsultacji między Ministerstwem Spraw Zagranicznych Serbii i Ministerstwem Spraw Zagranicznych Rosji na lata 2023–2024 oraz spotkania z rosyjskimi urzędnikami wysokiego szczebla, którzy znajdują się na unijnej liście sankcyjnej; jest zaniepokojony mianowaniem na dyrektora Agencji Wywiadu Aleksandra Vulina, znanego z

antyunijnej i prokremlowskiej retoryki, który w przeszłości dzielił się z władzami rosyjskimi informacjami o spotkaniach rosyjskiej opozycji na uchodźstwie; wyraża zaniepokojenie zarzutami dotyczącymi podsłuchiwanie przez władze Serbii członków rosyjskiej opozycji w Belgradzie;

8. podkreśla, że wszelka współpraca przyczyniająca się do autorytarnych i antydemokratycznych praktyk w Rosji lub Serbii byłaby szkodliwa dla przyszłości stosunków między UE a Serbią, oraz podkreśla, że wzajemne zaufanie między Serbią a UE oraz rzeczywiste zaangażowanie Serbii w integrację z UE mają zasadnicze znaczenie w kontekście trwającej rosyjskiej agresji na Ukrainę; ponawia apel do władz serbskich o zapewnienie większej przejrzystości, jeśli chodzi o rolę i działalność tzw. rosyjsko-serbskiego centrum humanitarnego w Niszu, oraz o natychmiastowe zakończenie wszelkiej współpracy z Rosją, zwłaszcza wojskowej;
9. wyraża ubolewanie z powodu współpracy Serbii z autorytarnym reżimem w Iranie i przyjęcia w Belgradzie wizyty jego przedstawicieli wysokiego szczebla w tym samym czasie, gdy reżim irański brutalnie tłumi masowe protesty swoich obywateli; apeluje do Serbii, by w sposób wiarygodny zdystansowała się od antydemokratycznych reżimów;
10. przypomina, że proces przystąpienia do UE opiera się przede wszystkim na autentycznej gotowości kraju kandydującego do przestrzegania unijnych wartości i zasad; wyraża zaniepokojenie najnowszą tendencją spadkową poparcia społecznego dla członkostwa Serbii w UE, które osiągnęło najniższy poziom w historii, oraz rosnącym poparciem dla rosyjskiego reżimu, które jest wynikiem długotrwałej antyunijnej i prorosyjskiej retoryki politycznej, szeroko rozpowszechnianej przez kontrolowane przez rząd media oraz przez urzędników państwowych, a także rażącej porażki urzędników w stawianiu czoła przeszłości Serbii i zmierzeniu się z nią; potępia ataki polityków i urzędników publicznych na UE i niektóre państwa członkowskie, zwłaszcza Francję i Niemcy; zauważa, że ten spadek poparcia jest bezpośrednio związany z nasileniem obecności innych podmiotów międzynarodowych; wzywa władze serbskie do promowania opartej na faktach i otwartej dyskusji na temat przystąpienia do Unii Europejskiej; ubolewa, że skierowane pod adresem Serbii apele UE do przestrzegania jej zobowiązań jako kraju kandydującego zostały przedstawione przez najwyższych serbskich urzędników jako szantaż; wzywa serbskich i unijnych urzędników do aktywnego informowania o korzyściach płynących z członkostwa w UE w trybie priorytetowym;
11. jest zaniepokojony faktem, że poparcie społeczne dla członkostwa w UE w Serbii jest znacznie niższe niż w pozostałych częściach regionu, a według sondaży większość obywateli Serbii może być przeciwna przystąpieniu do Unii Europejskiej; ubolewa, że wiele mediów jest w swoim przekazie silnie stronniczych wobec UE i przychylnych Rosji; jest nadal zaniepokojony, że media finansowane ze środków publicznych, często cytujące urzędników, przyczyniają się do rozpowszechniania antyunijnej retoryki w Serbii;
12. przypomina, że UE jest głównym partnerem politycznym i gospodarczym Serbii oraz zdecydowanie największym darczyńcą; wzywa UE, aby ponownie rozważyła zakres pomocy finansowej udzielanej Serbii przez UE w przypadku ciągłego wspierania antydemokratycznych reżimów i braku dostosowania się do środków ograniczających

UE i WPZiB; wzywa Komisję do dopilnowania, aby wszystkie wydatki UE były w pełni zgodne ze strategicznymi celami i interesami UE;

13. wzywa rząd Serbii, Komisję, państwa członkowskie UE oraz delegaturę UE w Serbii do prowadzenia bardziej aktywnej i skutecznej strategii komunikacyjnej w celu promowania w serbskim społeczeństwie roli i korzyści płynących z przystąpienia do UE oraz projektów i reform finansowanych przez UE, w tym poza głównymi miastami, a także do podjęcia działań w celu przeciwdziałania dezinformacji na temat UE; wzywa serbskich przywódców politycznych do stosowania jasnego i jednoznacznego przekazu na temat europejskiej drogi Serbii i bliskich stosunków z UE; zachęca Zgromadzenie Narodowe do wspierania europejskiej przyszłości Serbii; ponownie podkreśla swoją gotowość do udziału w działaniach komunikacyjnych wraz z serbskimi parlamentarzystami w celu zbliżenia UE i Serbii;
14. z zaniepokojeniem zauważa, że od czasu publikacji sprawozdania Komisji za rok 2020 dotyczącego Serbii nie nastąpiła poprawa w ocenie ogólnej sytuacji w 33 rozdziałach negocjacyjnych oraz że w 2022 r. Komisja nie stwierdziła „znacznego postępu” w żadnym z rozdziałów;

Demokracja i praworządność

15. z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte przez Serbię w celu dostosowania się do unijnego wykazu państw trzecich, których obywatele potrzebują wiz, aby podróżować do UE, i wzywa do natychmiastowego dalszego dostosowania przepisów, w szczególności w odniesieniu do tych państw trzecich, z których pochodzi nieuregulowana migracja lub zagrożenia dla bezpieczeństwa UE; przypomina, że takie dostosowanie ma kluczowe znaczenie dla całości stosunków UE–Serbia, w tym dla zarządzania migracją i trwałości systemu bezwizowego; zauważa, że od jesieni 2022 r. Serbia anulowała ruch bezwizowy z sześcioma krajami, w tym z krajami uznanymi za priorytetowe (Indie, Tunezja, Burundi i Kuba), co doprowadziło do spadku liczby obywateli z tych krajów nielegalnie przybywających do państw członkowskich UE i ubiegających się o azyl; wzywa Serbię, aby nadal pomagała w zarządzaniu mieszanymi przepływami migracyjnymi w kierunku UE przez skuteczną współpracę ze swoimi sąsiadami, w tym z Kosowem, i państwami członkowskimi UE, przy pełnym poszanowaniu praw człowieka i międzynarodowych standardów;
16. wyraża uznanie dla Serbii za dobrą współpracę z UE w zarządzaniu nieuregulowaną migracją, w tym za stałą dobrą współpracę z agencją Frontex oraz rozpoczęcie negocjacji w celu zawarcia szerszej umowy;
17. z zadowoleniem odnotowuje stałe aktywne uczestnictwo Serbii w unijnych misjach i operacjach prowadzonych w ramach WPBiO oraz pozytywny wkład tego kraju w te misje i operacje;
18. odnotowuje przyjęcie poprawek do serbskiej konstytucji w następstwie referendum w styczniu 2022 r., mających na celu zwiększenie niezależności sądownictwa oraz podniesienie przejrzystości i skuteczności serbskich instytucji państwa prawa; wyraża zadowolenie z przyjęcia przez serbskie Zgromadzenie Narodowe nowych ustaw sądowych 9 lutego 2023 r.; podkreśla, że należy kontynuować proces reform przez

przyjmowanie odpowiednich przepisów wykonawczych zgodnie z najlepszymi praktykami europejskimi, przez pełną realizację zaleceń Komisji Weneckiej i przez przestrzeganie terminów konstytucyjnych; zauważa potrzebę ścisłego włączenia społeczeństwa w proces reformy, aby zwiększyć jego demokratyczną legitymację;

19. zauważa, że według wielu organizacji społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych ekspertów prawnych ustawy o sądownictwie nadal pozostawiają możliwość wywierania nadmiernego wpływu na jego pracę przez władzę wykonawczą, podczas gdy Krajowy Konwent w sprawie UE stwierdza, że poglądy społeczeństwa obywatelskiego mogły nie zostać w wystarczającym stopniu wzięte pod uwagę; apeluje do serbskich instytucji publicznych o zwiększenie gwarancji niezależności i wydajności sądownictwa w trybie priorytetowym; apeluje o pełne dostosowanie do opinii Komisji Weneckiej w sprawie zbioru ustaw sądowych oraz o zapewnienie wdrożenia rozwiązań, które usuną wszelki niewłaściwy wpływ na sądownictwo; przypomina władzom serbskim, że wymagany będzie znaczny i konkretny postęp, mierzony na podstawie wyników i rzeczywistego wdrażania reform państwa prawa, praktyki sądowniczej, poszanowania praw podstawowych i prac prokuratury;
20. z zadowoleniem przyjmuje środki służące poprawie warunków wyborczych przed wyborami w kwietniu 2022 r., będące wynikiem dialogu międzypartyjnego wspieranego przez Parlament Europejski; z ubolewaniem odnotowuje równoległy dialog na temat warunków wyborczych „bez mediacji zewnętrznej”, który grozi osłabieniem dialogu międzypartyjnego wspieranego przez Parlament Europejski;
21. z zadowoleniem przyjmuje gotowość wszystkich konstruktywnych sił, zwłaszcza opozycji, do udziału w pracach Zgromadzenia Narodowego i gotowość Zgromadzenia Narodowego do kontynuowania tego dialogu; popiera nawiązanie dialogu parlamentarnego w Serbii, wspieranego przez Parlament Europejski; podkreśla, że celem tego dialogu jest poprawa pracy Zgromadzenia Narodowego Serbii i że wszystkie strony są zaproszone do wniesienia wkładu w osiągnięcie tego celu;
22. przypomina, że ważne jest przestrzeganie regulaminu Zgromadzenia Narodowego, w tym terminowe organizowanie debat parlamentarnych i utrzymywanie porządku w Zgromadzeniu podczas kluczowych debat politycznych, w tym specjalnej sesji parlamentarnej dotyczącej Kosowa; ubolewa nad podburzającym językiem, jaki jest nadal stosowany podczas debat parlamentarnych, w tym przez urzędników państwowych, wobec przeciwników politycznych, społeczeństwa obywatelskiego, mediów i przedstawicieli innych instytucji; apeluje powtórnie do nowego Zgromadzenia Narodowego, by nie tolerowało takich praktyk oraz by skutecznie egzekwowało kodeks postępowania; ponownie podkreśla, że ważne jest przestrzeganie procedur Zgromadzenia oraz utrzymanie reputacji najwyższej izby reprezentantów; wzywa przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego do przestrzegania procedur Zgromadzenia;
23. odnotowuje wnioski ze sprawozdania końcowego misji obserwacji wyborów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie / Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, zgodnie z którymi w wyborach parlamentarnych, które odbyły się 3 kwietnia 2022 r., dostępne były zróżnicowane opcje polityczne, jednak szereg niedociągnięć skutkowało nierównymi warunkami działania, co

faworyzowało rządzących; ubolewa, że długotrwałe problemy związane z niewyważonymi relacjami w mediach, wywieraniem presji na wyborców, w tym beneficjentów świadczeń społecznych i dotacji, oraz nadużywaniem urzędu publicznego utrzymywały się przez całą kampanię wyborczą; wyraża ubolewanie z powodu poważnych zarzutów dotyczących manipulacji przy rejestrze wyborców oraz braku odpowiedniej reakcji instytucjonalnej; wyraża polityczne zaniepokojenie, że ustalenie ostatecznych wyników przedterminowych wyborów parlamentarnych zajęło 93 dni; wzywa władze serbskie do dopilnowania, by wyniki wyborów były w przyszłości ustalane w sposób skuteczny i przejrzysty;

24. z zadowoleniem przyjmuje zmianę ram prawnych dotyczących finansowania kampanii wyborczych, zgodnie z poprzednimi zaleceniami Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, i wzywa władze serbskie do pełnego uwzględnienia zaległych zaleceń, w szczególności dostępu konkurujących kandydatów do mediów, większej przejrzystości i rozliczalności finansowania kampanii wyborczych oraz środków przeciwdziałających wywieraniu presji na wyborców i nadużywaniu zasobów administracyjnych, w porozumieniu z eksperckimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i na długo przed kolejnymi wyborami, aby zapobiec nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz zagwarantować demokratyczne funkcjonowanie kraju;
25. z zadowoleniem przyjmuje udział wszystkich zainteresowanych podmiotów politycznych w przedterminowych wyborach parlamentarnych, dzięki czemu parlament stał się bardziej pluralistyczny; ubolewa jednak nad opóźnieniami w ustalaniu wyników wyborów oraz tworzeniu nowego parlamentu i rządu, które doprowadziły do opóźnień w podejmowaniu ważnych decyzji, w tym w sprawie reform związanych z UE;
26. z zadowoleniem przyjmuje sprawiedliwy podział stanowisk wiceprzewodniczących i przewodniczących komisji w nowym Zgromadzeniu, odzwierciedlający jego skład; wyraża jednak ubolewanie z powodu powrotu niepożądanych praktyk w pracach parlamentu, w tym braku sesji pytań do rządu, braku dyskusji nad sprawozdaniami niezależnych instytucji oraz częstszego stosowania trybu pilnego, które odwracają postępy osiągnięte dzięki reformie parlamentu w ostatnich latach; wyraża zaniepokojenie pojawiającą się od czasu do czasu gorącą atmosferą w parlamencie oraz przypadkami utrudniania prac niektórych komisji parlamentarnych; wzywa do równego traktowania posłów opozycji, konsekwentnego i skutecznego wdrażania parlamentarnego kodeksu postępowania oraz bezstronnego karania naruszeń uczciwości parlamentarnej;
27. wzywa ponownie Zgromadzenie Narodowe do zaprzestania stosowania obraźliwego i podburzającego języka oraz do przeciwdziałania nawoływaniu do nienawiści i seksizmowi wobec kobiet podczas debaty parlamentarnej; wzywa przywódców serbskiego parlamentu, w tym Parlamentarną Sieć Kobiet w Zgromadzeniu, do podjęcia proaktywnej roli w tym zakresie;
28. z zadowoleniem przyjmuje powołanie nowej serbskiej delegacji do Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia; zachęca serbskich parlamentarzystów i posłów do PE, by kontynuowali konstruktywną współpracę;

29. zauważa, że w ostatnim dziesięcioleciu wszystkie serbskie parlamenty, z wyjątkiem jednego, rozwiązano przedterminowo oraz że kolejne niepotrzebne przedterminowe wybory nie przyczynią się do stabilności politycznej; podkreśla, że ciągłe przedterminowe wybory, stały tryb kampanii wyborczej i duże opóźnienia w formowaniu rządów nie przyczyniają się do efektywnego demokratycznego zarządzania krajem, lecz osłabiają parlament i prowadzą do braku parlamentarnej kontroli legislacyjnej i legitymacji;
30. odnotowuje pewne postępy w walce z korupcją; ponawia swój apel do Serbii, aby przedstawiła przekonujące rezultaty w sprawach budzących duże zainteresowanie społeczne, w tym w aferach „Krušik”, „Jovanjica” i „Belivuk”; jest zaniepokojony niewielkimi postęпами poczynionymi w tych sprawach od ubiegłorocznego sprawozdania oraz zarzutami, że Darko Šarić kierował międzynarodową organizacją przestępczą z serbskiego więzienia; podkreśla, że aby osiągnąć wymierne rezultaty, konieczne są większe wysiłki i wola polityczna, w szczególności w odniesieniu do poważnej i zorganizowanej przestępczości, oraz przekonujące wyniki w zakresie skutecznych dochodzeń, ścigania i ostatecznych wyroków skazujących, w tym zamrażania i konfiskaty mienia pochodzącego z przestępstwa;
31. ponawia wezwanie o sprawiedliwość w odniesieniu do bezprawnego wyburzania własności prywatnej w dzielnicy Savamala w Belgradzie; zauważa, że skazany policjant wziął na siebie wyłączną odpowiedzialność za całą sprawę; wzywa władze do niezwłocznego pełnego zbadania sprawy i ścigania wszystkich osób odpowiedzialnych;
32. z zaniepokojeniem zauważa, że nowy Rzecznik Praw Obywatelskich został ponownie wybrany dopiero po upływie pięcioletniej kadencji; ubolewa, że rząd Serbii nie obsadził wakatów w Radzie Antykorupcyjnej; wzywa Serbię do wdrożenia zaleceń piątej rundy oceniającej GRECO dotyczących zapobiegania korupcji i promowania uczciwości w administracji centralnej i organach ścigania, w szczególności dotyczących ustanowienia publicznej strategii zapobiegania korupcji;
33. podkreśla, że IPA III przewiduje modulację lub nawet zawieszenie wypłaty środków w przypadku znacznego regresu lub trwałego braku postępów w kwestiach podstawowych, w tym walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, a także wolności mediów; apeluje w tym kontekście do UE i krajów Bałkanów Zachodnich o ustanowienie ram owocnej współpracy między Prokuraturą Europejską (EPPO) a partnerami z Bałkanów Zachodnich, tak aby umożliwić EPPO skuteczne wykonywanie kompetencji w zakresie funduszy IPA III w krajach Bałkanów Zachodnich; ponawia swój apel do Komisji, by wdrożyła zalecenia ze sprawozdania specjalnego 01/2022 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, w szczególności przez opracowanie wytycznych na temat stosowania przepisów IPA III dotyczących dostosowania/warunkowości;
34. wzywa władze do przestrzegania podstawowych wartości i zasad europejskich, zapewniających prymat demokracji, praw podstawowych oraz wartości i rządów prawa, w tym funkcjonowania instytucji demokratycznych i podziału władzy, zgodnie z deklaracją z Tirany z 6 grudnia 2022 r.;

35. odnotowuje przyjęcie programu reformy systemu samorządowego na lata 2021–2025, który ma doprowadzić do usunięcia niedociągnięć w funkcjonowaniu samorządów lokalnych, oraz podkreśla, że kluczowe znaczenie ma jego realizacja; ubolewa, że władze lokalne nadal pozostają słabe; ubolewa, że ustawa o środkach finansowania Wojwodiny wciąż nie została przyjęta, mimo że przewiduje to konstytucja;

Prawa podstawowe i prawa człowieka

36. podkreśla, że poszanowanie praw człowieka jest podstawowym elementem demokracji i postępu na drodze europejskiej; zauważa, że aby przestrzegać praw podstawowych, należy wdrożyć w Serbii odpowiednie ramy prawne i instytucjonalne; wzywa władze serbskie do wzmocnienia wysiłków na rzecz ochrony i promowania praw człowieka, zwłaszcza w odniesieniu do określonych słabszych grup społecznych, w tym przez wzmocnienie instytucji zajmujących się prawami człowieka oraz prowadzenie dochodzeń i ściganie sprawców naruszeń praw człowieka; zachęca Serbię do stworzenia warunków, w których wartości i podejście europejskie mogą się rozwijać i stać się trwałą postawą w szerszych kręgach społeczeństwa serbskiego, a także mogą pomóc w realizacji europejskich aspiracji narodu;
37. wyraża uznanie dla rządu za konstruktywny proces konsultacji publicznych ze społeczeństwem obywatelskim i organizacjami praw człowieka w sprawie wycofania projektu ustawy o sprawach wewnętrznych w grudniu 2022 r. w następstwie zdecydowanej reakcji społeczeństwa; zauważa, że po raz drugi rząd wprowadził wysoce kontrowersyjne przepisy, w tym dotyczące legalizacji stosowania zakupionych w Chinach kamer biometrycznych do rozpoznawania twarzy; wzywa rząd Serbii do wprowadzenia moratorium na nadzór biometryczny w przestrzeni publicznej i masowe przetwarzanie danych biometrycznych obywateli do czasu zharmonizowania tej kwestii na szczeblu UE;
38. ubolewa nad dalszym pogorszeniem się sytuacji w zakresie wolności wypowiedzi, przypadkami mowy nienawiści i kampanii oszczerstw oraz rosnącą liczbą strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej w tym kraju; przypomina, że naciski, zastraszanie, nękanie, mowa nienawiści i ataki na działaczy, dziennikarzy i media są niedopuszczalne; wzywa władze do zbadania i ścigania wszystkich takich przestępstw, w tym przestępstw przeciwko centrum dziennikarstwa śledczego KRIK i dziennikowi Danas, oraz do stworzenia środowiska, w którym wolność wypowiedzi może rzeczywiście się rozwijać;
39. zauważa utrzymującą się bezkarność w sprawach zabójstwa Slavko Ćuruviji, ataku na Milana Jovanovicia oraz na ekipę telewizyjną i dziennikarzy relacjonujących tematy związane ze środowiskiem, a także ataków na lokalne media; jest zaniepokojony doniesieniami o nadużywaniu pieniędzy publicznych w celu przejęcia własności mediów i domniemanego wykorzystania ich jako narzędzia do zawłaszczania mediów w Serbii;
40. ponownie podkreśla, że stan wolności słowa i niezależności mediów pozostaje poważnym problemem, którym należy się zająć w trybie priorytetowym; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje powołanie grupy roboczej ds. ochrony dziennikarzy przy Kancelarii Premiera; jest zaniepokojony brakiem równowagi między członkami

rządu i opozycji w relacjach krajowych kanałów telewizyjnych poza okresem kampanii wyborczej; wzywa Serbię do poprawy i ochrony profesjonalizmu, różnorodności i pluralizmu mediów oraz do promowania wysokiej jakości dziennikarstwa śledczego i umiejętności korzystania z mediów; apeluje o większą przejrzystość finansowania mediów publicznych i jego podział według kryteriów merytorycznych; wzywa do natychmiastowego wstrzymania wszelkich środków publicznych dla mediów generujących dezinformację;

41. ubolewa z powodu nadużywania mediów przez rządzącą większość w celu uzyskania nieuczciwej przewagi politycznej, atakowania przeciwników politycznych oraz szerzenia dezinformacji; apeluje o większą przejrzystość własności i finansowania mediów, w tym o publiczne udostępnianie informacji na ten temat, a także o stworzenie środowiska umożliwiającego mediom niezależnym i śledczym dostęp do finansowania i bezpieczną działalność;
42. potępia otwarcie biura RT (dawniej Russia Today) w Belgradzie oraz uruchomienie internetowego serwisu informacyjnego w języku serbskim, oprócz dostępnego już międzynarodowego kanału w języku angielskim; wzywa władze serbskie, by przeciwdziałały zagrożeniom hybrydowym i w pełni dostosowały się do decyzji Rady w sprawie zawieszenia działalności nadawczej Sputnik i RT; apeluje o zaniechanie prorosyjskich doniesień we wszystkich mediach w duchu zaangażowania Serbii w integrację z UE;
43. głęboko ubolewa nad szerzeniem dezinformacji na temat rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie; apeluje do władz Serbii, by zajęły aktywną postawę względem dezinformacji i nie przyczyniały się do jej rozprzestrzeniania oraz by zwalczały najczęściej rozpowszechniane fałszywe informacje; wyraża głębokie zaniepokojenie, że kraje Bałkanów Zachodnich ubiegające się o przystąpienie do UE szczególnie dotkliwie doświadczają ataków w postaci ingerencji zewnętrznych i kampanii dezinformacyjnych pochodzących z Rosji i Chin; jest zaniepokojony, że Węgry i Serbia pomagają Chinom i Rosji w realizacji ich celów geopolitycznych; wzywa Serbię do zwalczania dezinformacji, w tym manipulacyjnych narracji antyunijnych i sponsorowanych przez państwo kampanii dezinformacyjnych mających na celu zmianę preferencji politycznych; wzywa UE do zacieśnienia współpracy z Serbią w celu wzmocnienia odporności demokratycznej i przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym, w tym w zakresie cyberbezpieczeństwa, ochrony infrastruktury krytycznej oraz bezpieczeństwa żywnościowego i energetycznego;
44. zauważa, że niektóre media, w szczególności nadawcy prywatni przychylnie relacjonujący działania rządu, są głównym źródłem antyunijnych i prorosyjskich narracji w Serbii; podkreśla, że tolerancyjna postawa wobec szkodliwych wpływów zewnętrznych może mieć poważne negatywne konsekwencje dla perspektyw integracji Serbii z UE; apeluje do Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) o większe zaangażowanie w przeciwdziałanie zagrożeniom, jakimi są obce ingerencje i manipulowanie informacjami, oraz o silniejsze starania na rzecz budowania odporności regionu przez wspieranie profesjonalizmu mediów i umiejętności korzystania z mediów, co przyczyni się również do zwiększenia wpływu komunikacji strategicznej na temat stosunków UE–Bałkany Zachodnie w ogóle, a w szczególności procesu rozszerzenia; wzywa władze serbskie, aby włączyły się do tych wysiłków pod przewodnictwem UE;

45. jest głęboko zaniepokojony doniesieniami o próbach prowadzenia przez grupę Wagnera kampanii rekrutacyjnych w Serbii; zwraca uwagę, że serbski kodeks karny zabrania obywatelom udziału w wojnach toczonych za granicą; zauważa, że władze serbskie potępiają takie próby, i wzywa władze serbskie do monitorowania obywateli serbskich i uniemożliwienia im przyłączenia się do grupy Wagnera i udziału w wojnie napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie;
46. wzywa władze do zajęcia się problemem braku pluralizmu politycznego u nadawcy publicznego, jak również w całym sektorze mediów; ubolewa, że pluralizm był obecny tylko podczas kampanii wyborczej; wyraża zaniepokojenie z powodu opóźnionego wdrożenia strategii medialnej i odnośnego planu działania; zachęca do ich szybkiego wdrożenia; wzywa rząd, by zwiększył przejrzystość własności i finansowania mediów oraz by zapewnił niezależność organu regulacji mediów elektronicznych (REM); przypomina, że własność mediów powinna podlegać kontroli publicznej, i wzywa do przeprowadzenia niezależnego dochodzenia w sprawie finansowania mediów;
47. podkreśla znaczenie poprawy funkcjonowania i niezależności REM zgodnie z dialogiem międzypartyjnym; apeluje do serbskiego Zgromadzenia Narodowego o zapewnienie, aby niezależne organy regulacyjne były w stanie skutecznie sprawować rolę nadzorczą, przez wspieranie i monitorowanie wdrażania ustaleń i zaleceń tych organów;
48. odnotowuje, że REM przyznał cztery częstotliwości krajowe kanałom, które w przeszłości naruszały standardy dziennikarskie, w tym dopuszczały się mowy nienawiści i wprowadzania w błąd opinii publicznej, w szczególności Happy TV, niestosowania się do ostrzeżeń wydawanych przez REM oraz szerzenia dezinformacji i wspierania narracji Kremla na temat rosyjskiej wojny w Ukrainie; odnotowuje nowy przetarg otwarty na krajowe częstotliwości telewizyjne i koncesje oraz wzywa do przyznania piątej koncesji w ramach przejrzystego i bezstronnego procesu, bez zbędnej zwłoki i zgodnie z międzynarodowymi standardami wolności mediów;
49. ponownie wyraża zaniepokojenie z powodu dominującej pozycji rynkowej Telekom Srbija, której większościowym udziałowcem jest państwo, oraz z powodów zarzutów, że partia rządząca wykorzystuje ją do zwiększenia swojego wpływu na rynek mediów w Serbii; wyraża również niepokój o równe warunki działania w konkurencyjnym środowisku rynku mediów; w tym kontekście podkreśla znaczenie postępów w dziedzinie polityki UE dotyczącej konkurencji; jest zaniepokojony wszelkimi przypadkami finansowania przez państwo spółki Telekom Srbija, co daje jej nieuczciwą przewagę konkurencyjną i przyczynia się do pogorszenia stanu niezależnych mediów w Serbii; wzywa Komisję do zbadania pożyczki w wysokości 70 mln EUR udzielonej Telekom Srbija przez Europejski Bank Inwestycyjny w świetle domniemanego nadużycia dominującej pozycji rynkowej tej spółki;
50. wzywa Serbię do zapewnienia pełnej finansowej i operacyjnej niezależności organów regulacyjnych w zakresie komunikacji elektronicznej i usług pocztowych (RATEL) oraz mediów elektronicznych (REM), w celu zwiększenia ich możliwości proaktywnego działania; wzywa Serbię do dostosowania się do kodeksu komunikacji elektronicznej UE oraz zapewnienia konkurencyjności i dostępu operatorów rynkowych do infrastruktury komunikacji elektronicznej;

51. podkreśla znaczenie ram umożliwiających organizacjom społeczeństwa obywatelskiego swobodne działanie i udział w kształtowaniu polityki w sposób inkluzywny i konstruktywny; wyraża uznanie dla prac Krajowego Konwentu jako efektywnego instrumentu w tym zakresie; wyraża zadowolenie z przyjęcia krajowej strategii na rzecz stworzenia środowiska sprzyjającego rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego oraz towarzyszącego jej planu działania w celu realizacji strategii na rzecz stworzenia środowiska sprzyjającego rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, i wzywa do jej niezwłocznego wdrożenia;
52. z zadowoleniem przyjmuje żywotne i pluralistyczne społeczeństwo obywatelskie Serbii; wyraża uznanie dla rządu za przyjęcie „Wytycznych dotyczących włączenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego w procesy decyzyjne”; wzywa rząd Serbii do zacieśnienia współpracy między władzami publicznymi a społeczeństwem obywatelskim oraz do rzeczywistego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w przejrzysty proces legislacyjny już na wczesnym etapie;
53. zdecydowanie potępia kampanie oszczerstw i ataki na organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które przedstawiają je jako zdrajców i wrogów państwa; ubolewa ponadto nad atakami słownymi i kampaniami oszczerstw skierowanymi przeciwko przeciwnikom politycznym; ponownie wyraża zaniepokojenie brakiem postępów w sprawie „listy” oraz wzywa serbską administrację ds. zapobiegania praniu pieniędzy w serbskim Ministerstwie Finansów, aby w pełni wyjaśniła te dochodzenia i rozstrzygnęła sytuację dla odnośnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego i mediów;
54. jest zaniepokojony nieuzasadnionymi atakami w związku z toczącymi się negocjacjami w sprawie tej rezolucji;
55. z zadowoleniem przyjmuje silniejszą reprezentację mniejszości narodowych w nowym parlamencie; wzywa wszystkich nowo wybranych posłów do parlamentu do zapewnienia ochrony praw mniejszości narodowych i wdrożenia odpowiednich przepisów w praktyce; z zadowoleniem przyjmuje mianowanie ministrów pochodzących z mniejszości narodowych i przeprowadzenie terminowych wyborów do rad mniejszości narodowych w listopadzie 2022 r.;
56. ponownie wyraża obawy związane z aktami przemocy ze strony ugrupowań ekstremistycznych i zachęca władze serbskie do wzmożenia starań o niedyskryminacyjne traktowanie mniejszości etnicznych, religijnych i seksualnych oraz innych słabszych grup społecznych, a także do zapewnienia szybkiego prowadzenia śledztw w sprawach przestępstw motywowanych nienawiścią i skazywania za takie przestępstwa, a także w sprawach dotyczących dyskryminacji kobiet, mniejszości etnicznych, społeczności LGBTIQ, uchodźców, wysiedleńców i osób z niepełnosprawnościami;
57. wzywa rząd serbski do poszanowania praw mniejszości narodowych w pełnej zgodności z zasadami i prawodawstwem UE oraz do zapewnienia właściwego używania ich języków i zaspokojenia ich potrzeb edukacyjnych; zauważa, że aktywne wdrażanie ustawodawstwa antydyskryminacyjnego wymaga większych wysiłków;
58. wzywa Serbię do zadbania o poszanowanie praw mniejszości narodowych, w tym o dostęp do edukacji, informacji i usług religijnych w językach mniejszości, a także o

- odpowiednią reprezentację w administracji publicznej, zgodnie z odpowiednimi standardami europejskimi; wzywa Serbię do ochrony i promowania dziedzictwa kulturowego i tradycji mniejszości narodowych tego kraju, w szczególności do stworzenia pozytywnej atmosfery dla edukacji w językach mniejszościowych, a także ubolewa nad łamaniem praw mniejszości w tym zakresie; z zadowoleniem przyjmuje dalsze wdrażanie ustawy o restytucji mienia bezpotomnej ludności żydowskiej oraz zwrot mienia kościołom i wspólnotom religijnym;
59. ponawia apel o przeprowadzenie niezależnego i dogłębnego dochodzenia w sprawie zarzutów dotyczących nadużywania prawa pobytu obywateli i „pasywizacji” adresów zamieszkania obywateli pochodzenia albańskiego w środkowej i południowej Serbii, a także wzywa władze serbskie do zaprzestania wszelkich praktyk dyskryminacyjnych i ataków;
60. wzywa rząd Serbii do większego zaangażowania w ochronę i promowanie dziedzictwa kulturowego; jest zaniepokojony nieodpowiednimi i niezrównoważonymi projektami rozwojowymi wpływającymi na chroniony zespół Twierdzy Belgrad, który został już umieszczony na liście najbardziej zagrożonych obiektów dziedzictwa kulturowego Europa Nostra, i wzywa rząd do jego szybkiej i kompleksowej ochrony;
61. wyraża zadowolenie z przyjęcia krajowej strategii na rzecz równouprawnienia płci oraz strategii zapobiegania dyskryminacji i ochrony przed nią, jednak zauważa, że należy dalej zwalczać dyskryminację i przemoc ze względu na płeć, w tym przemoc słowną w Zgromadzeniu Narodowym; wzywa rząd do przyjęcia zaległego planu działania i finansowania strategii dotyczącej przemocy wobec kobiet i przemocy domowej; wzywa Serbię do powołania, na podstawie wiarygodnych osiągnięć, członków rządowego organu ds. równouprawnienia płci;
62. apeluje o bardziej kompleksową reakcję na wszelką przemoc wobec kobiet, którą obejmuje konwencja stambulska;
63. z zadowoleniem przyjmuje zorganizowanie pierwszej w historii parady EuroPride w Europie Południowo-Wschodniej, która odbyła się w Belgradzie; ubolewa jednak z powodu sprzecznych i niejasnych komunikatów władz serbskich, w tym pierwotnego zakazu marszu; potępia szkalowanie organizatorów i uczestników EuroPride przez niektórych członków partii rządzącej i niektóre media przychylnie relacjonujące działania rządu; ubolewa nad wszystkimi atakami słownymi i groźbami skierowanymi przeciwko organizatorom i uczestnikom EuroPride w tygodniach poprzedzających to wydarzenie; z zaniepokojeniem zauważa, że prowadzenie dochodzeń w sprawie nawoływania do nienawiści, groźb i ataków na członków społeczności LGBTIQ oraz ściganie i karanie tych czynów są często niewystarczające, i wzywa do zwiększenia środków na zwalczanie przestępstw z nienawiści wobec osób LGBTIQ; apeluje o przedłożenie parlamentowi projektu ustawy o związkach osób tej samej płci;
64. ponawia apel o intensyfikację wysiłków na rzecz zapewnienia grupom mniejszościowym równych szans oraz o zapewnienie lepszej ochrony praw osób LGBTIQ; apeluje o wsparcie rządu dla parady Belgrade Pride w 2023 r., a także o zapewnienie jej sprawnego planowania i organizacji oraz bezpieczeństwa i dobrego samopoczucia uczestników wszystkich przyszłych wydarzeń Pride w Belgradzie;

65. zauważa potrzebę podejmowania przez Serbię większych wysiłków na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi; wzywa rząd do przyjęcia krajowego planu działania na lata 2021–2022 umożliwiającego wdrożenie strategii na rzecz zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu; przypomina, że Serbia musi lepiej dostosować się do unijnego prawa pracy, również w świetle domniemanej pracy przymusowej oraz łamania praw człowieka i handlu ludźmi w chińskiej fabryce Linglong;
66. z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia nowego protokołu ogólnego w sprawie ochrony dzieci przed wykorzystywaniem i zaniedbywaniem; zachęca Serbię do poprawy sytuacji wszystkich dzieci, w szczególności należących do grup szczególnie wrażliwych oraz dzieci z niepełnosprawnościami; wzywa do przyjęcia krajowego planu działania na rzecz praw dziecka, ponieważ poprzedni plan wygasł w 2015 r., oraz do zmiany prawa rodzinnego, aby wyraźnie zakazać kar cielesnych wobec dzieci w rodzinie i zawierania małżeństw przez dzieci;
67. wyraża zaniepokojenie z powodu naruszeń praw dzieci w dużych placówkach opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami pomimo względnie niewielkiej liczby dzieci objętych opieką instytucjonalną; potępia fakt, że kobiety z niepełnosprawnościami w zakładach opiekuńczych w dalszym ciągu doświadczają określonych form przemocy; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w styczniu 2022 r. Serbia przyjęła strategię deinstytucjonalizacji, i wzywa do szybkiego wdrożenia i zakończenia procesu deinstytucjonalizacji;
68. z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia przez Serbię ustawy o osobach tymczasowo przebywających w placówkach opieki społecznej jako wyraz dalszego dostosowywania ustawodawstwa do Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych;
69. z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia nowych strategii na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i integracji Romów, a także planów działania w sprawie równouprawnienia płci i integracji Romów, oraz wzywa do skutecznego wdrożenia tych strategii; ubolewa z powodu instrumentalizacji i naruszeń praw obywatelskich grup szczególnie wrażliwych, w szczególności społeczności romskiej, w okresie przedwyborczym oraz w czasie wyborów;

Pojednanie i stosunki dobrosąsiedzkie

70. podkreśla, że stosunki dobrosąsiedzkie i współpraca regionalna są kluczowymi elementami procesu rozszerzenia; odnotowuje zaangażowanie Serbii w inicjatywy współpracy regionalnej i wysiłki poczynione na rzecz poprawy stosunków dobrosąsiedzkich; wyraża zaniepokojenie z powodu niewłączających inicjatyw regionalnych, takich jak inicjatywa „Otwarte Bałkany”; podkreśla znaczenie wdrożenia umów dwustronnych i rozwiązania nierozstrzygniętych problemów dwustronnych oraz zachęca Serbię do wzmożenia wysiłków na rzecz pojednania oraz do przyjęcia i wdrożenia środków, które aktywnie przyczyniłyby się do rozwiązania otwartych kwestii dwustronnych; zdecydowanie potępia powszechne publiczne negocjowanie międzynarodowych wyroków za zbrodnie wojenne i podkreśla, że w kraju kandydującym nie ma miejsca na negocjowanie ludobójstwa, w tym ludobójstwa w Srebrenicy, lub gloryfikację zbrodniarzy wojennych, a także podkreśla, że takie praktyki są sprzeczne z postęпами na drodze do integracji europejskiej; ubolewa, że

szereg serbskich partii politycznych, w tym na szczeblu ministerialnym, w dalszym ciągu wspiera i umożliwia obecność w przestrzeni publicznej skazanych zbrodniarzy wojennych, takich jak Veselin Šljivančanin, Dragoljub Ojdanić i Nikola Šainović, którzy utrzymują bliskie kontakty z partiami rządzącymi w Serbii;

71. z zadowoleniem przyjmuje udział Serbii w szczycie inauguracyjnym Europejskiej Wspólnoty Politycznej, który odbył się 6 października 2022 r. w Pradze; ubolewa jednak z powodu braku reprezentacji w ramach Platformy Krymskiej;
72. podkreśla znaczenie współpracy regionalnej w zakresie zbrodni wojennych i osób zaginionych oraz wzywa Serbię do zajęcia się kwestią osób zaginionych i do przedstawienia przekonujących wyników w zakresie ścigania sprawców zbrodni wojennych, zwrotu skradzionych dóbr kultury i identyfikacji masowych grobów, a także do wdrożenia nowej krajowej strategii ścigania zbrodni wojennych; wzywa władze serbskie do zapewnienia sprawiedliwości ofiarom poprzez uznanie i poszanowanie wyroków sądowych w sprawie zbrodni wojennych oraz zwalczanie bezkarności za zbrodnie popełnione w czasie wojny; apeluje o przejrzystość i inkluzywność sprawozdań z wdrażania; wzywa do przestrzegania utrwalonych praktyk i przepisów prawa międzynarodowego, w tym w ramach prób nadania serbskim sądom powszechnej jurysdykcji w sprawach dotyczących zbrodni wojennych popełnionych na terytorium byłej Jugosławii;
73. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy utworzenia komisji regionalnej na rzecz ustalenia faktów w sprawie zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków naruszenia praw człowieka, popełnionych w byłej Jugosławii (RECOM);
74. podkreśla, że Serbia musi respektować pełną integralność i suwerenność wszystkich sąsiadujących z nią krajów oraz musi powstrzymać się od wpływania na ich krajową politykę; zdecydowanie potępia wielokrotną obecność urzędników wysokiego szczebla administracji rządowej Serbii na nielegalnych obchodach dnia Republiki Serbskiej w Bośni i Hercegowinie, których celem jest podważenie państwowości tego kraju;
75. wzywa władze w Belgradzie do podążania za pozytywnym przykładem niektórych krajów sąsiadujących z Serbią, które należą do UE, oraz podkreśla postępy poczynione przez te kraje od momentu przystąpienia do Unii, ponieważ może to stanowić zachętę do zacieśnienia współpracy; z zadowoleniem przyjmuje niedawną poprawę stosunków dwustronnych między Serbią i Chorwacją, a także mianowanie ministra do spraw praw człowieka i praw mniejszości oraz dialogu społecznego z mniejszością chorwackiej;
76. apeluje o historyczne pojednanie oraz przezwyciężenie dyskryminacji i uprzedzeń z komunistycznej przeszłości; ponawia apel do władz o zajęcie się spuścizną po byłych tajnych służbach komunistycznych przez udostępnienie ich akt opinii publicznej, w szczególności tych dotyczących byłego Urzędu Bezpieczeństwa Państwowego (UDBA) i Służby Kontrwywiadu Jugosłowiańskiej Armii Ludowej (KOS); apeluje o zwrócenie tych archiwów odpowiednim rządów państw sukcesorów, jeśli tego zażądata;
77. ponownie wyraża pełne poparcie dla specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej ds. dialogu między Belgradem a Prisztiną Miroslava Lajčaka; wzywa Serbię i Kosowo do zaangażowania się w ten dialog w dobrej wierze i w duchu kompromisu, tak aby osiągnąć kompleksowe, prawnie wiążące porozumienie w sprawie normalizacji

wzajemnych stosunków, w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z prawem międzynarodowym bez dalszej zwłoki; wzywa do pełnego i terminowego wdrożenia w dobrej wierze wszystkich odnośnych umów przez obie strony, w tym do ustanowienia stowarzyszenia/wspólnoty gmin z większością serbską; uważa, że ostateczne i kompleksowe porozumienie wzmocni współpracę, stabilność i dobrobyt w całym regionie;

78. apeluje do obu stron o wykazanie przywództwa i gotowości do podejmowania niezbędnych decyzji prowadzących do postępów w dialogu i pojednania między ich społeczeństwami; podkreśla, że w świetle obecnej sytuacji geopolitycznej przewyciężenie spuścizny przeszłości i zaangażowanie w konstruktywne negocjacje staje się jeszcze bardziej naglące;
79. podkreśla, że normalizacja stosunków jest priorytetem i warunkiem wstępnym przystąpienia obu państw do UE; dostrzega zwiększone zaangażowanie obu stron i wzywa rządy Serbii i Kosowa do powstrzymania się od wszelkich działań, które mogłyby podważyć zaufanie między stronami i zagrozić konstruktywnej kontynuacji dialogu; przypomina, że powstrzymywanie się od wojennej retoryki i od agresywnego podejścia do sąsiednich krajów w polityce zagranicznej jest warunkiem wstępnym normalizacji stosunków w regionie;
80. odnotowuje pozytywne sygnały deeskalacji napięć z obu stron; z zadowoleniem przyjmuje pozytywne kroki w kierunku przyjęcia propozycji UE, która stanowi dobrą podstawę do dalszej normalizacji stosunków między Serbią a Kosowem; wzywa Serbię, aby nie stawała na drodze regularnemu członkostwu Kosowa w organizacjach międzynarodowych, i wzywa obie strony do przyjęcia propozycji UE i podjęcia wszelkich wysiłków, aby w końcu osiągnąć trwałe długoterminowe rozwiązanie; ponawia swój apel o poprawę jakości dialogu przez zaangażowanie wszystkich sektorów społeczeństwa oraz uczestnictwo kobiet, a także przez zwiększenie przejrzystości wobec społeczeństwa i znaczące zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;
81. z całą stanowczością potępia wszelkie działania zagrażające stabilności i procesowi pojednania; jest głęboko zaniepokojony napięciami w północnym Kosowie i niedopuszczalną strzelaniną w Wigilię prawosławnego Bożego Narodzenia oraz kilkoma innymi incydentami z zastosowaniem przemocy, których celem byli Serbowie w Kosowie; potępia arbitralne zatrzymanie serbskiej polityczki z Kosowa Rady Trajković na przejściu granicznym w Merdare w grudniu 2022 r.; wzywa do przeprowadzenia przejrzystych i szczegółowych dochodzeń w sprawie tych incydentów oraz do pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności; przypomina, że wszyscy mieszkańcy Kosowa ponoszą wspólną odpowiedzialność za pokój i praworządność; jest zaniepokojony rolą zorganizowanych grup przestępczych działających w północnym Kosowie oraz ich domniemanymi powiązaniem ze strukturami państwowymi w Serbii; podkreśla, że brak skuteczności w rozwiązaniu napięć w stosunkach między Serbią i Kosowem zwiększa ryzyko destabilizacji w regionie; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Serbii w proces normalizacji;
82. wzywa negocjujące strony do przywrócenia pełnego funkcjonowania wszystkich instytucji i do umożliwienia wykonania porozumień osiągniętych w ramach dialogu;

wzywa władze serbskie do zaangażowania w konstruktywny i oparty na szacunku dialog z ich odpowiednikami z Kosowa;

83. wzywa władze Serbii i Kosowa do promowania kontaktów międzyludzkich między społecznościami lokalnymi w celu pogłębienia dialogu i pojednania, w tym również na szczeblu pozarządowym; w związku z tym wyraża uznanie dla inicjatyw kulturalnych i młodzieżowych, takich jak coroczny transgraniczny festiwal sztuki „Mirëdita, Dobar Dan!”, który promuje współpracę między artystami i aktywistami w Kosowie i Serbii; z zadowoleniem przyjmuje nieustające działania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które łączą młodych ludzi, aktywistów, młodych przywódców politycznych i dziennikarzy oraz torują drogę do długotrwałego pojednania i lepszego wzajemnego zrozumienia między dwoma społeczeństwami; zachęca rządy Kosowa i Serbii do większych inwestycji w kursy językowe i tłumaczenie treści kulturalnych, co zbliży do siebie społeczność serbską i albańską; potępia nieprzerwane rosyjskie próby wywierania wpływu na Bałkany Zachodnie przez wykorzystywanie i podsycanie podziałów kulturowych, etnicznych i religijnych oraz destabilizację sił prodemokratycznych;
84. z zadowoleniem przyjmuje niedawne porozumienia w ramach procesu berlińskiego dotyczące swobody przemieszczania się na podstawie dokumentów tożsamości, uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie studiów wyższych oraz uznawania kwalifikacji zawodowych lekarzy, dentystów i architektów; zachęca parlament serbski do jak najszybszej ratyfikacji tych porozumień i wzywa do ich szybkiego wdrożenia;
85. podkreśla potrzebę wzmocnienia i znalezienia synergii między inicjatywami UE na rzecz regionu, takimi jak strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR), oraz innymi inicjatywami wielostronnymi, takimi jak Inicjatywa Adriatycko-Jońska (AII), Inicjatywa Środkowoeuropejska (ISE) oraz proces berliński;

Reformy społeczno-gospodarcze

86. z zadowoleniem przyjmuje dalsze postępy Serbii w rozwijaniu funkcjonującej gospodarki rynkowej i przyciąganiu istotnych bezpośrednich inwestycji zagranicznych, jednak podkreśla, że istniejące od dawna wyzwania strukturalne, w tym uchybienia w zakresie praworządności, osłabiają gospodarkę tego kraju; podkreśla, że reformy w tych podstawowych obszarach oraz wysiłki na rzecz wyeliminowania korupcji, zwiększenia przejrzystości, wzmocnienia instytucji i dialogu społecznego nadal mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego;
87. podkreśla potrzebę utrzymania norm środowiskowych, pracowniczych i społecznych w odniesieniu do wszystkich inwestycji; wzywa Serbię do lepszego dostosowania się do unijnego prawa pracy;
88. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie osiągnięte na szczycie w Tiranie w sprawie obniżenia kosztów roamingu między UE a Bałkanami Zachodnimi od 1 października 2023 r., z perspektywą ich całkowitego zniesienia; wzywa władze, podmioty prywatne i wszystkie zainteresowane strony do działania na rzecz realizacji uzgodnionych celów, aby doprowadzić do znacznego obniżenia opłat roamingowych za transfer danych;

89. wzywa władze serbskie do podjęcia środków w celu przeciwdziałania wyludnieniu i emigracji, w szczególności poprzez inwestycje w kształcenie i opiekę zdrowotną oraz w drodze decentralizacji kraju przez inwestycje w miasta średniej wielkości;
90. odnotowuje wyniki spisu ludności z 2022 r., w którym wykazano spadek liczby ludności o 495 975 od 2011 r.; z zadowoleniem przyjmuje zachęty ze strony przywódców mniejszości do udziału w spisie; zachęca władze do przyznania praw odpowiednim społecznościom mniejszościowym w oparciu o wyniki spisu; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Ministerstwa Demografii i Opieki nad Rodziną;
91. zachęca Serbię do zapewnienia wystarczających zasobów finansowych i instytucjonalnych na politykę zatrudnienia i politykę społeczną; zauważa z zaniepokojeniem, że należy podjąć dodatkowe wysiłki na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionów przygranicznych, aby zapobiec ich wyludnieniu się; przypomina, że w tym celu można wykorzystać programy współpracy transgranicznej IPA III;
92. jest zaniepokojony wszelkimi inwestycjami nieprzychylnie nastawionych krajów trzecich w strategicznych sektorach Serbii, w tym Rosji, zwłaszcza w sektorze energetycznym, oraz ostatnimi inwestycjami Chin i ich rosnącym wpływem na procesy polityczne, gospodarcze i środowiskowe w regionie, a także wysoką liczbą projektów realizowanych poza zwyczajowym systemem udzielania zamówień publicznych w drodze porozumień międzyrządowych; zauważa rosnący udział chińskich inwestycji w łącznej puli inwestycji w Serbii, zwiększenie importu z Chin i planowane zawarcie umowy o wolnym handlu z Chinami;
93. ubolewa, że podmiotom zagranicznym, w szczególności przedsiębiorstwom chińskim, umożliwiono wykorzystywanie niższych norm społecznych i środowiskowych ze szkodą dla bezpieczeństwa miejscowej ludności; ponownie wyraża zaniepokojenie coraz większą zależnością Serbii od wyposażenia i technologii obronnych z Chin, czego przykładem jest system masowego nadzoru w Belgradzie dostarczony przez firmę Huawei, a także skalą pożyczek, które Serbia będzie musiała spłacić Chinom; wzywa Komisję, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) i partnerów wykonawczych ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich do ustanowienia niezbędnych zabezpieczeń, aby uniemożliwić przedsiębiorstwom chińskim obchodzenie przepisów dotyczących uczciwej konkurencji i norm środowiskowych i pracowniczych oraz wykonywanie projektów wspieranych przez UE lub Europejski Bank Inwestycyjny (EBI); wzywa UE i władze serbskie do pełnego wykorzystania planu gospodarczo-inwestycyjnego UE dla Bałkanów Zachodnich w celu zapewnienia zrównoważonej alternatywy wobec chińskich inwestycji;
94. przypomina, że najważniejszym partnerem handlowym Serbii jest UE oraz że wszystkie projekty, niezależnie od ich pochodzenia, powinny wspierać wysiłki Serbii na rzecz przystąpienia do UE i respektować europejskie strategie polityczne i przepisy dotyczące zamówień publicznych, konkurencji, środowiska, w tym ocen oddziaływania na środowisko, energii czy transportu; zachęca Serbię, aby włożyła więcej wysiłku w ustanowienie wspólnego rynku regionalnego Bałkanów Zachodnich w oparciu o przepisy UE, ponieważ stanowi to element przygotowań Serbii do spełnienia wymogów rynku wewnętrznego UE;

95. przypomina o znacznej pomocy udzielanej temu krajowi przez UE, w szczególności w ramach IPA III; wzywa władze serbskie do wzmocnienia komunikacji strategicznej i poprawy widoczności finansowania UE; wzywa Komisję do dalszego ścisłego monitorowania sposobów wykorzystania unijnej pomocy finansowej przez władze serbskie i innych beneficjentów oraz do zapewnienia pełnej zgodności wszystkich wydatków UE z jej własnymi celami i interesami strategicznymi, a także do położenia większego nacisku na wsparcie serbskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów wysokiej jakości;
96. wzywa władze serbskie do wzmocnienia komunikacji strategicznej związanej z przystąpieniem do UE oraz przypomina, że władze serbskie powinny postępować zgodnie z deklaracjami podjętymi na szczytach w Brdzie i Tiranie, w których zaapelowano o pluralistyczne media jako kluczowe elementy każdego systemu demokratycznego, precyzyjnie odzwierciedlające również wsparcie UE udzielane Serbii oraz zwiększające widoczność unijnego finansowania; wzywa ESDZ do wzmocnienia wysiłków pod względem komunikacji strategicznej i obecności w regionie przez utworzenie regionalnego punktu komunikacji strategicznej, który wspierałby Serbię w zwalczaniu obcych ingerencji i manipulacji informacjami, w tym dezinformacji zmierzających do osłabienia stabilności, procesów demokratycznych i perspektywy UE w regionie;

Energia, środowisko, zrównoważony rozwój i łączność

97. z zadowoleniem przyjmuje pakiet Komisji na rzecz wsparcia energetycznego obejmujący dotacje UE w wysokości 1 mld EUR, który ma pomóc Bałkanom Zachodnim przezwyciężyć kryzys energetyczny i zbudować odporne i przyjazne dla środowiska systemy energetyczne; z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie wsparcia budżetowego w wysokości 165 mln EUR na walkę z kryzysem energetycznym w Serbii; podkreśla znaczenie przekierowania środków z pakietu wsparcia energetycznego na pomoc Serbii w przechodzeniu na energooszczędną gospodarkę opartą na odnawialnych źródłach energii; wzywa władze serbskie, by opracowały wiarygodny plan zmniejszenia zależności kraju od rosyjskich paliw kopalnych i chińskich inwestycji w sektorze energetycznym oraz budowy przyjaznych dla środowiska systemów energetycznych zgodnie z planem REPowerEU;
98. z zadowoleniem przyjmuje informację, że nowa polityka energetyczna, ochrona środowiska i zmiana klimatu zostały uwzględnione w pięciu priorytetach rządu; ponawia swój apel do rządu o szybkie przyjęcie i wdrożenie zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu oraz o określenie ambitnych celów klimatycznych i dotyczących wycofania węgla, zgodnie z celami UE dotyczącymi neutralności klimatycznej oraz porozumieniem paryskim; wzywa rząd serbski do zwiększenia wysiłków na rzecz włączenia zmiany klimatu do innych polityk i strategii sektorowych;
99. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie budowy gazowego połączenia międzysystemowego między Serbią a Bułgarią, a także działania podejmowane w celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego Serbii oraz otwarcie serbskiego rynku gazowego w celach dywersyfikacji; z zadowoleniem przyjmuje podpisaną niedawno umowę w sprawie transbałkańskiego korytarza elektrycznego w Serbii, który stanowi element wysiłków UE na rzecz poprawy bezpieczeństwa energetycznego na Bałkanach

Zachodnich i jest częściowo finansowany z planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich;

100. ubolewa z powodu niepodjęcia przez Serbię działań w celu rozdzielenia operatorów przesyłu gazu w Serbii, aby przyznać dostęp stronom trzecim do gazociągu międzysystemowego w Horgos, pomimo jej zobowiązań w ramach Wspólnoty Energetycznej, a także z powodu braku zaangażowania w rozwiązywanie problemów związanych z korupcją i praworządnością w dziedzinie ochrony środowiska; wzywa władze serbskie do dostosowania ustawy o ocenie oddziaływania na środowisko do dyrektywy w sprawie oceny wpływu na środowisko z 2014 r.¹²; wyraża zaniepokojenie z powodu braku odpowiednich ram prawnych regulujących ocenę oddziaływania na środowisko i wzywa władze serbskie do uniemożliwienia niekorzystnych praktyk polegających na wydawaniu pozwoleń na budowę bez wcześniejszego zatwierdzenia oceny oddziaływania na środowisko;
101. wyraża zaniepokojenie z powodu utrzymującego się zanieczyszczenia powietrza; z zadowoleniem przyjmuje nowy plan ochrony przed zanieczyszczeniem powietrza oraz ponownie wzywa władze serbskie, by pilnie rozpoczęły wdrażanie tych planów; ponownie wyraża zaniepokojenie faktem, że kilka miejsc w Serbii często trafia na listę najbardziej zanieczyszczonych obszarów na świecie pod względem jakości powietrza, zwłaszcza w dużych miastach i ośrodkach przemysłowych, takich jak Belgrad, Smederevo, Bor oraz doliny Kolubary i Tamnavy; wzywa władze do szybkiego podjęcia działań zmierzających do poprawy jakości powietrza, zwłaszcza w dużych miastach i na obszarach przemysłowych; podkreśla, że w gospodarce neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla paliwa kopalne są zbędne, i z zadowoleniem przyjmuje zapowiedziane dążenia do dywersyfikacji koszyka energetycznego, poprawy efektywności energetycznej i zwiększenia niezależności energetycznej; podkreśla swoje zaniepokojenie finansowanymi przez Chiny projektami wytwarzania energii z węgla i ich wpływem na środowisko i jakość powietrza;
102. wzywa władze serbskie do odpowiedzi na wszystkie uzasadnione obawy wyrażane podczas protestów ekologicznych i obawy dotyczące wpływu na środowisko nowych obiektów infrastruktury i projektów realizowanych w Serbii przez serbskie podmioty i chińskie przedsiębiorstwa, co prowadzi również do zależności strategicznych; apeluje do władz serbskich o poprawę przejrzystości oraz ocen oddziaływania na środowisko takich projektów; wzywa władze do zapewnienia bezpiecznego transportu wszystkich substancji niebezpiecznych w świetle wypadku pociągu w pobliżu miasta Pirot w 2022 r.;
103. wzywa rząd do dalszych inwestycji w środki mające na celu przeciwdziałanie zanieczyszczeniu rzek oraz do dalszego dostosowania przepisów do dorobku prawnego UE w zakresie jakości wody i ochrony przyrody; z zadowoleniem przyjmuje powołanie specjalnej jednostki policji do spraw przestępstw przeciwko środowisku oraz apeluje o zwiększenie jej zasobów i zdolności; ponownie wyraża ubolewanie z powodu braku działań w sprawie zanieczyszczenia szeregu rzek przez kopalnie działające w regionie oraz szkodliwego oddziaływania na zdrowie miejscowej ludności i na środowisko;

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 124 z 25.4.2014, s. 1).

o

o o

104. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Serbii.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	26.4.2023
Wynik głosowania końcowego	+ : 43 - : 6 0 : 5
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alexander Alexandrov Yordanov, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Balázs Hidvéghi, Dietmar Köster, Stelios Kouloglou, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Gheorghe-Vlad Nistor, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Harald Vilimsky, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Attila Ara-Kovács, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Hannah Neumann, Mick Wallace, Milan Zver
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Asim Ademov, Franc Bogovič, Andor Deli, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Aušra Maldeikienė, Dace Melbārde

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

43	+
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Pablo Arias Echeverría, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Franc Bogovič, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Mircea-Gheorghe Hava, Andrey Kovatchev, Leopoldo López Gil, David McAllister, Aušra Maldeikienė, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk
S&D	Attila Ara-Kovács, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Matthias Ecke, Dietmar Köster, Pedro Marques, Sven Mikser, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Reinhard Bütikofer, Hannah Neumann, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

6	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Bernhard Zimniok
NI	Andor Deli, Balázs Hidvéghi
The Left	Giorgos Georgiou, Mick Wallace

5	0
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
ID	Harald Vilimsky
The Left	Stelios Kouloglou

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się